

รายงานการเข้าร่วมโครงการเอพีโอ 25-IP-29-GE-CON-A
Conference on Digital Transformation and Regulatory Technology (RegTech)
for Improving Public-sector Productivity
ระหว่างวันที่ 1 - 2 ตุลาคม 2568
ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
จัดทำโดย
นางสาวชนากานต์ ชัยมัง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายกำกับและตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ส่วนที่ 1 เนื้อหา/องค์ความรู้จากการเข้าร่วมโครงการ

1.1 ที่มาหรือวัตถุประสงค์ของโครงการโดยย่อ

การประชุมครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญและผู้ปฏิบัติงานจาก 16 ประเทศในเอเชีย โดยเน้นส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลและการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งการประชุมจะครอบคลุมหัวข้อสำคัญ เช่น การประยุกต์ใช้ AI และเครื่องมือดิจิทัลเพื่อการกำกับดูแลและการบังคับใช้กฎระเบียบ (RegTech) การแลกเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติที่ดี และการเตรียมความพร้อม เพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลอย่างยั่งยืนและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ

1.2 เนื้อหาองค์ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมประชุม โดยมีสรุปสาระสำคัญตามรายวิทยากร ดังนี้

(1) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน: มุมมองและบทเรียนจากภาคเอกชนสู่ภาครัฐ (Digital for Productivity: Insights from the Private to Public Sectors) ผู้บรรยาย: Dr. Keita Oikawa, Research Fellow, Economic Research Institute for ASEAN and East Asia (ERIA) การเพิ่มประสิทธิภาพด้วยการใช้เทคโนโลยีภาครัฐและเอกชน ไม่ได้เกิดขึ้นจากการลงทุนในเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร การพัฒนาทักษะบุคลากร และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จากงานวิจัยและกรณีศึกษาชี้ให้เห็นว่า การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีจะเกิดขึ้นเมื่อมีการผสมผสานกับการทำงานแบบทีม การกระจายอำนาจ และการใช้มาตรฐานร่วม เช่น กรณีศึกษาของญี่ปุ่นที่จัดตั้ง Digital Agency เพื่อเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายดิจิทัลภาครัฐ โดยเน้นการสร้างมาตรฐานกลาง เช่น Government Cloud และระบบยืนยันตัวตน เพื่อยกระดับบริการภาครัฐให้มีความคล่องตัวและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้รวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ การนำ AI มาใช้ในองค์กรสามารถช่วยให้การบริหารจัดการงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การนำ AI ไปใช้ต้องมีการกำกับดูแลที่ดี เช่น การออกแบบที่เน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human-centric design) การป้องกันอคติ (Bias) และการสร้างระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Auditability) พร้อมทั้งต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ ภาครัฐควรลงทุนในองค์ประกอบเสริม เช่น การพัฒนาทักษะบุคลากร การปรับปรุงกระบวนการทำงาน และการสร้างมาตรฐานร่วม ควรมีแผนระยะยาวและกลไกติดตามผลลัพธ์อย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นจากบริการที่ประชาชนใช้บ่อยและขยายผลไปยังบริการอื่น ๆ เพื่อให้การลงทุนด้านดิจิทัลเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและสังคมโดยรวม

(2) กรณีศึกษา – เทคโนโลยีการกำกับดูแล (RegTech) ในทางปฏิบัติ: บทเรียนจากการนำไปใช้และนวัตกรรม

(Case Studies – RegTech in Practice: Lessons from Implementation and Innovation)

ผู้บรรยาย: Dr. Hau Chen Mike Lee

RegTech เป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับการปฏิบัติตามนโยบายและมาตรฐานขององค์กร โดยเฉพาะในภาคการเงิน ภาครัฐ และอุตสาหกรรมที่ต้องรับมือกับกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ที่มีความซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่อง เช่น การนำ AI ในลักษณะ LLM (Large Language Model), RAG (Retrieval Augmented Generation) และ Agentic AI มาใช้ในการตรวจสอบเอกสารอัตโนมัติ การตอบคำถามตามกฎระเบียบ และติดตามความเสี่ยง เช่น ธนาคารบางแห่งใช้ AI ในการตรวจสอบธุรกรรมเพื่อป้องกันการฟอกเงิน (AML) ได้แม่นยำขึ้นถึง 4 เท่า หรือ ใช้ AI Dashboard เพื่อเปรียบเทียบกฎระเบียบและหลักเกณฑ์ของหลายประเทศพร้อมกัน

นอกจากนี้ RegTech ยังขยายไปสู่การสร้าง Regulatory Sandbox เพื่อทดสอบนวัตกรรมใหม่ ๆ ภายใต้การกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด ในกรณีของไต้หวัน รัฐบาลได้ผลักดันนโยบาย AI ผ่านโครงการโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ เช่น การลงทุนในซิลิคอนโฟโตนิคส์ ควอนตัมเทคโนโลยี และการสร้างมาตรฐานการประเมิน AI สำหรับภาครัฐและอุตสาหกรรม พร้อมทั้งเน้นการพัฒนาบุคลากรและการสร้างระบบนิเวศ AI ที่แข็งแกร่ง

RegTech ไม่เพียงช่วยลดต้นทุนและข้อผิดพลาดจากการทำงานแบบเดิม แต่ยังเพิ่มความคล่องตัวและความโปร่งใสในการปรับตัวต่อกฎระเบียบใหม่ ๆ อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ การนำ RegTech ไปใช้จริงต้องควบคู่กับการปรับกระบวนการทำงาน พัฒนาทักษะบุคลากร และสร้างมาตรฐานการประเมิน AI เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและลดความเสี่ยงในการดำเนินงาน โดยมีการเน้นย้ำถึงความสำคัญของการประเมินผลด้วย Benchmark ที่เหมาะสม เพื่อให้มั่นใจว่า AI ที่นำมาใช้ในภาครัฐและเอกชนจะมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และปลอดภัยต่อประชาชนและองค์กรในระยะยาว

(3) การกำกับดูแล AI, สินทรัพย์ดิจิทัล และความพร้อมด้านกฎระเบียบของภาครัฐ

(AI Governance, Digital Assets, and Public-sector Regulatory Readiness)

ผู้บรรยาย: Professor Vu Minh Khuong, National University of Singapore

ในยุคที่ AI และสินทรัพย์ดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินงานของภาครัฐ การกำกับดูแลเทคโนโลยีเหล่านี้จึงเป็นภารกิจที่ท้าทายและจำเป็นอย่างยิ่ง ภาครัฐต้องเตรียมความพร้อมด้านกฎระเบียบที่ทันสมัยและยืดหยุ่น เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เช่น ความโปร่งใส ความปลอดภัย การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและองค์กร โดยมีตัวอย่างแนวทางจาก OECD และอาเซียนที่เน้นหลักการสำคัญ เช่น ความโปร่งใสและอธิบายได้ (Transparency & Explainability) การออกแบบที่ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human-centricity) ความเป็นธรรมและความเท่าเทียม (Fairness & Equity) การคุ้มครองข้อมูลและความเป็นส่วนตัว (Privacy & Data Governance) ความปลอดภัยและความมั่นคง (Security & Safety) ความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ (Accountability & Integrity) และความทนทานและเชื่อถือได้ (Robustness & Reliability)

นอกจากนี้ ภาครัฐยังต้องลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล พัฒนาทักษะบุคลากร สร้างระบบนิเวศนวัตกรรม และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างเต็มที่และปลอดภัย พร้อมทั้งลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาค ตัวอย่างจากอาเซียน เช่น การกำหนดหลักการ 7 ข้อสำหรับการกำกับดูแล AI ที่เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจและการออกแบบระบบที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง รวมถึงการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและการเตรียมความพร้อมของแรงงานในยุค AI ทั้งนี้ การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของผู้นำ การวางกลยุทธ์ที่ชัดเจน การประเมินความเสี่ยงอย่างรอบด้าน และการสร้าง

กลไกตรวจสอบที่โปร่งใส เพื่อให้การนำ AI และสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้ในภาครัฐเกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนต่อประชาชนและประเทศในระยะยาว
(4) แนวทางการทดสอบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาต่อยอดให้เกิดนวัตกรรมทางการเงินจาก (Regulatory Sandbox Framework - Bank of the Philippines) ผู้บรรยาย: Mhel T. Plabasan, Senior Director, Technology Risk and Innovation Supervision Department Central Bank of the Philippines กรอบแนวทางการทดสอบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (Regulatory Sandbox) ของประเทศฟิลิปปินส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการทดลองและนวัตกรรมการเงินใหม่ ๆ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด โดยเน้นหลักการสำคัญ ได้แก่ ความเป็นกลางทางเทคโนโลยี ความก้าวหน้า และความยืดหยุ่น โดยผู้สมัครที่มีสิทธิ์เข้าร่วม ได้แก่ สถาบันการเงินภายใต้การกำกับดูแลของ BSP ผู้ให้บริการภายนอก และผู้เล่นรายใหม่ ซึ่งต้องมีการกำหนดแผนการทดสอบกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง และตัวชี้วัดผลที่ชัดเจน โดยมีรูปแบบ Sandbox ให้เลือก 3 ทาง ได้แก่ Sandbox ปกติ Sandbox Lite และ Thematic Cohort ซึ่ง BSP จะเป็นผู้กำกับดูแลและประเมินผลอย่างใกล้ชิด ตัวอย่างการนำไปใช้จริง เช่น การทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินหรือบริการ e-money การซื้อขายทองคำ และการบริหารจัดการเงินกู้ โดยผู้เข้าร่วมการทดสอบจะได้ศึกษาและเรียนรู้ความเสี่ยงและผลกระทบของการนำเทคโนโลยีไปใช้ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางจัดการและควบคุมความเสี่ยง
(5) การปรับกรอบแนวคิด Regulatory Sandbox เพื่อการกำกับดูแลที่ยืดหยุ่นและการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน (Reframing Regulatory Sandboxes for Adaptive Governance and Productivity Enhancement) ผู้บรรยาย: Dr. HaeOk Choi, Research Fellow, Directorate for System Innovation Science and Technology Policy Institute (STEPI) Regulatory Sandbox เป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการพัฒนานโยบายและการกำกับดูแล โดย Sandbox ไม่ได้มีหน้าที่แค่ทดสอบนวัตกรรม แต่ยังเป็น “ห้องทดลองนโยบาย” ที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานรัฐและเอกชนได้ร่วมกันทดลองแนวทางใหม่ ๆ เรียนรู้จากผลการทดลอง และนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงกฎหมายหรือกระบวนการทำงานจริง ตัวอย่างจากประเทศต่าง ๆ เช่น เกาหลีใต้ อังกฤษ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และจีน แสดงให้เห็นว่า Sandbox สามารถช่วยเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ และปรับปรุงกฎระเบียบให้ทันสมัยมากขึ้น โดยเน้นการบริหารข้อมูล การจัดการความเสี่ยง การสนับสนุนหลังการทดลอง และการขยายผลไปสู่ระดับสากล ในกรณีของเกาหลีใต้ Sandbox ถูกนำมาใช้ในหลายรูปแบบ เช่น การสนับสนุนธุรกิจใหม่ การทดลองนโยบายในระดับภูมิภาค และการปรับปรุงกฎหมายตามผลการทดลองจริง ซึ่งช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของภาครัฐ นอกจากนี้ Sandbox ยังช่วยให้เกิดการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ การแบ่งปันข้อมูลและมาตรฐานร่วมกัน และการสร้างกลไกป้อนกลับจากการทดลองสู่การปรับปรุงกฎหมายอย่างเป็นระบบ สุดท้าย Sandbox ควรได้รับการพัฒนาให้เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ภาครัฐปรับตัวได้รวดเร็ว ตอบโจทย์เทคโนโลยีใหม่ ๆ และสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนและประเทศในระยะยาว โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
(6) การสร้างคุณค่าให้สาธารณะผ่านข้อมูลเปิดและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลภาครัฐ (Unlocking Public Value through Open Data and Digital Public Infrastructure) ผู้บรรยาย: Gilbert T. Trinchera การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data) และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลภาครัฐ (Digital Public Infrastructure: DPI) เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างคุณค่าให้กับประชาชนและสังคม โดยข้อมูลเปิดไม่ได้เป็นเพียงแค่ข้อมูล

ธรรมดา แต่ถือเป็น “สินทรัพย์สาธารณะ” ที่ช่วยสร้างความโปร่งใส ลดโอกาสการทุจริต ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และเป็นเชื้อเพลิงให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในภาคธุรกิจและบริการ ตัวอย่างจากหลายประเทศ เช่น ฟิลิปปินส์ที่ใช้บล็อกเชนตรวจสอบข้อมูลงบประมาณ, เกาหลีใต้ที่เปิดแพลตฟอร์มข้อมูล AI, ปากีสถานและมองโกเลียที่สร้างศูนย์ข้อมูลกลางสำหรับประชาชน แสดงให้เห็นว่าการเปิดข้อมูลช่วยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลสำคัญและร่วมตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้จริง

สำหรับโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลภาครัฐ (DPI) เปรียบเสมือนถนนและสะพานของเศรษฐกิจดิจิทัล ที่เป็นรากฐานให้บริการสาธารณะและเอกชนสามารถเชื่อมโยงและขยายบริการได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ตัวอย่างเช่น ระบบ Digital ID ที่ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงบริการต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น ระบบชำระเงินดิจิทัลที่ลดต้นทุนและเพิ่มความสะดวก หรือแพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถแบ่งปันข้อมูลกันอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ การมี DPI ที่แข็งแกร่งจะช่วยให้ประเทศสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในระยะยาว

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับและการขยายผลจากการเข้าร่วมโครงการ

1. ประโยชน์ต่องานในองค์กร

- ได้รับแนวคิดและกรณีศึกษาจากต่างประเทศ โดยได้รับความรู้ใหม่เกี่ยวกับ RegTech, Open Data และ AI จากวิทยากรหลายประเทศ พร้อมตัวอย่างการประยุกต์ใช้จริง ประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะ ซึ่งสามารถนำมาต่อยอด ทบทวนกรอบการกำกับดูแลความเสี่ยงด้าน IT และพัฒนาแนวทางการกำกับตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงได้แลกเปลี่ยนมุมมองกับผู้เชี่ยวชาญและผู้แทนจากประเทศสมาชิก APO เพื่อสร้างความร่วมมือในอนาคต
- เรียนรู้กรอบการกำกับดูแลและแนวทางสากล โดยได้เห็นกรอบการกำกับดูแลด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI Governance) และกรอบการดำเนินงาน Regulatory Sandbox ของประเทศต่าง ๆ ทำให้เข้าใจความเสี่ยงและแนวทางบริหารความเสี่ยงจากเทคโนโลยีในระดับสากล
- ได้สามารถถ่ายทอดและแชร์ตัวอย่างกรณีศึกษา (Use Case) และกรอบการกำกับดูแลจากต่างประเทศให้แก่ฝ่ายงานในที่ประชุมฝ่ายงาน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

2. ประโยชน์ต่อตนเอง

- ได้รับแนวคิดใหม่ที่สามารถนำไปต่อยอดและปรับใช้กับงานที่รับผิดชอบ ทั้งในด้านการกำกับตรวจสอบ IT และการพัฒนาเครื่องมือและข้อมูลเพื่อสนับสนุนการกำกับตรวจสอบ ทำให้งานมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวทางสากลมากขึ้น
- ตระหนักและเข้าใจความเสี่ยงจากการใช้เทคโนโลยี AI มากขึ้น ส่งผลให้สามารถนำแนวคิดเรื่องการสอบทานความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของ AI มาประยุกต์ใช้กับงานที่รับผิดชอบ เพื่อเพิ่มความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือของกระบวนการทำงาน

3. กิจกรรมที่จะทำต่อยอด

- กิจกรรมที่ได้ดำเนินการแล้ว ได้แก่ การแชร์เนื้อหา มุมมอง ทิศทางที่ได้รับจากการสัมมนา รวมถึงกรอบแนวทางที่ใช้สำหรับออกเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ตามเนื้อหาที่สรุปไว้ข้างต้น ในที่ประชุมผู้บริหารฝ่ายงานกำกับและตรวจสอบความ

เสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในวันที่ 31 ตุลาคม 2568 ผู้เข้าร่วมเป็นผู้บริหารในฝ่ายงานจำนวน 17 คน และจะแชร์ในที่ประชุมฝ่ายงานเมื่อมีการจัดประชุมในช่วงต้นปี 2569 ซึ่งมีพนักงานที่เกี่ยวข้องในฝ่ายงานประมาณ 55 คน

- กิจกรรมการขยายผลที่อยู่ระหว่างดำเนินการ โดยในปัจจุบันได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ควบคุมดูแลงานด้านการพัฒนาเครื่องมือและข้อมูลเพื่อการกำกับตรวจสอบด้าน IT จึงเห็นโอกาสที่จะต่อยอดจากการเรียนรู้กรณีศึกษาจากประเทศต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางการกำกับตรวจสอบด้าน IT ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยจัดทำเป็นแผนงานที่จะผลักดันในระยะ 3 ปี ได้แก่ การใช้เทคโนโลยี AI ตรวจสอบเหตุการณ์สำคัญที่สะท้อนความเสี่ยงด้านความเสถียรของระบบงานที่รองรับบริการดิจิทัล การนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความเสี่ยง เพื่อช่วยระบุจุดเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญในการตรวจสอบ การปรับปรุงคุณภาพข้อมูลสำหรับการกำกับตรวจสอบ เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน และพร้อมใช้งานสำหรับการติดตามและประเมินความเสี่ยงอย่างแม่นยำ รวมถึงการใช้เทคโนโลยี RPA มาลดขั้นตอนงานที่ทำซ้ำ เพื่อเพิ่มความรวดเร็วและลดความผิดพลาดในการดำเนินงาน โดยมีการกำหนดความคาดหวังและตัวชี้วัดความสำเร็จ เช่น ความแม่นยำในการตรวจจับและชี้ความเสี่ยงสำคัญ การลดระยะเวลาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการกำกับตรวจสอบ การลดระยะเวลาหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานซ้ำ

ส่วนที่ 3 เอกสารแนบ

สามารถดูกำหนดการ รายละเอียดโครงการ และรายชื่อวิทยากรเพิ่มเติมได้ตามไฟล์แนบ

[F] Conference
Program (25IP29)_v.2